

Sayı :30824082-610/ **16472820**
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

14 Ağustos 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

7/60388 GK 111
7/60517 - 60519 GK 112
7/60529 GK 112
7/60887 - 60888 GK 115
7/60890 - 60891 GK 115
7/61161 - 61162 GK 117
7/61164 - 61165 GK 117
7/61172 - 61173 GK 117
7/61432 GK 119
7/61435 - 61437 GK 119
7/62018 - 62020 GK 130
7/63583 - 63594 GK 169
7/65565 GK 175

BİNGÖL MİLLETVEKİLİ
SAYIN ÖMER FARUK HÜLAKÜ'NÜN
TBMM 7/43594 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI

SORULAR

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen Maraş merkezli depremler sonrasında Genç ilçesine bağlı Sarısanman köyünde birçok konut hasar görmüş ve kullanılamaz hale gelmiştir. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Bingöl İl Müdürlüğü'nün yapmış olduğu hasar tespit çalışmaları sonucunda tarafıma iletilen bilgilere ağır hasarlı veya orta hasarlı konutlara ilişkin az hasarlı olduğu yönünde kararlar verilmiş, yurttaşlar mağdur edilmiştir.

Yine Sarısanman köyünde mağdur edilen yurttaşların aktardığı bilgilere göre hasar tespit sırasında konutların içerisine girilmemiş, kapsamlı bir tespit yapılmamıştır. Yapılan hasar tespit biçiminin gözlemsel bir değerlendirme şeklinde olduğu belirtilmiştir. Bu değerlendirmeler sonucunda ağır ve orta hasarlı olan konutlara az hasarlı olduğu yönünde rapor yazılması ciddi mağduriyetleri yol açmıştır. Az hasarlı tespiti yapılan birçok konut bugün halen oturulamayacak ve kullanılamayacak haldedir.

Bu bağlamda;

- 1) Sarısanman köyüne ilişkin hasar tespit çalışmaları ne zaman yapılmıştır?
- 2) Yapılan hasar tespit çalışmalarının yurttaşların "gözlemsel olarak yapıldı" iddialarına ilişkin tarafınıza herhangi bir şikâyet iletilmiş midir?
- 3) Yurttaşlara yönelik hasar tespiti ve sonraki idari-hukuki sürece ilişkin bilgilendirmeler yapılmış mıdır?
- 4) Sarısanman köyünde Bakanlığınız yetkilileri tarafından "az hasarlı" raporu verilen evlerde yurttaşların oturmadığı tarafınıza iletilmiş midir? İletildiyse bu yönde başlattığınız bir inceleme var mıdır?
- 5) Köydeki toprak damlı, taş duvarlı evlere verilen "az hasarlı" raporu hangi kriterlere göre verilmiştir?
- 6) "Az hasarlı" rapor tespitlerine ilişkin tarafımıza çok fazla şikâyet ve talep iletilmektedir. Bu şikâyet ve taleplerin çözümüne ilişkin bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

CEVAP

Ülkemizde meydana gelen afetlerden sonra Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği kapsamında Bakanlığımız (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü), afet hasar tespit, afet altyapı ve afet enkaz kaldırma ile afet yangın destek ve defin destek çalışma grupları (Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü) için Ulusal Düzey Ana Çözüm Ortağı olarak görevlendirilmiş olup, bu amaçla hazırlanan Türkiye Afet Müdahale Planına (TAMP) göre Yerel Düzey Hasar Tespit ve Enkaz Kaldırma Çalışma Grubu Ana Çözüm Ortağı olarak görevlendirilen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerimiz vasıtasıyla yürütülen hasar tespit ve enkaz kaldırma çalışmalarını koordine etmektedir. Bakanlığımız koordinasyonunda gerçekleştirilen hasar tespit işlemleri 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun, 5902 Sayılı AFAD Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Kanunu, Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) ve yine AFAD tarafından yayınlanan 14.04.2014 tarih ve 7663 sayılı Hasar Tespit Genelgesi çerçevesinde yürütülmektedir. Söz konusu Hasar Tespit Genelgesi 1. maddesinde "*Hasar Tespit, meydana gelen afetin binaya verdiği hasarın gözlemsel olarak değerlendirilip derecelendirilmesidir*" ifadesi yer almaktadır. Yine devamında hasar tespit işlemlerinin 7269 Sayılı Kanun kapsamında acil yardım, hak sahipliği, kira yardımı ve yer seçimine esas teşkil edeceği ve binaların muhtemel afetler karşısındaki davranışını, performansını ve riskini ortaya koyar nitelikte ve kapsamda olmadığı belirtilmektedir.

7269 Sayılı Kanun kapsamında meydana gelen afetlerde; hasarın yoğun olduğu bölgelerin tespiti, can ve mal güvenliği bakımından oturulması sakıncalı olan, acil yıktırılması gereken binaların tespiti, acil yardım (çadır, gıda, giyecek, sağlık, ısınma, aydınlatma vs. yardımı) ve geçici iskan yardımı

yapılacak afetzedelerin belirlenmesi, kesin hasar tespitleri için gerekli ön bilgilerin sağlanması amaçlarıyla yapılan afet etkisi belirleme (ön hasar) çalışmaları doğrultusunda bahsi geçen afetin o yerin genel hayatını etkileyip etkilemediğine, söz konusu kanun kapsamında İçişleri Bakanlığı (Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı) tarafından karar verilmektedir. AFAD Başkanlığı tarafından Genel Hayata Etkililik kararı alınması sonrasında afet bölgesi ilan edilen alanlarda hak sahipliği, kira yardımı ve yapılacak binalar için yer seçimi çalışmalarına esas olmak üzere kesin hasar tespit çalışmalarına başlanır. Bu aşamada yapılacak hasar tespit çalışmaları yapı güvenliğinin belirlendiği veya binanın bir sonraki afete dayanıp dayanamayacağını tespit edildiği çalışmalar olmayıp, tüm dünyada olduğu gibi sadece olmuş afetin binada meydana getirdiği hasarın gözlemsel tespitidir.

Bu bağlamda; Bakanlığımız (Yapı İşleri Genel Müdürlüğü) koordinasyonunda 7269 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde görevlendirilen mimar ve mühendislerden (inşaat mühendisi) oluşan teknik heyetlerce afetin etkilediği alanda yapılan çalışmalar sonucunda depremin binaya verdiği hasarın gözlemsel olarak değerlendirilmesi neticesinde hasarsız, az, orta, ağır hasarlı, acil yıktırılacak ve yıkık olarak bina deprem hasarları sınıflandırılmaktadır. *“Deprem nedeniyle hiç hasar gözlemlenmeyen binalar hasarsız”, “taşıyıcı sistemi hasar görmemiş ya da kılcal seviyede çatlaklar gözlemlenen, taşıyıcı olmayan duvarlarında ise çatlaklar meydana gelen, sıva çatlakları, boya/kaplama dökülmeleri gibi hasarlar gözlemlenen binalar az hasarlı (ilgili mevzuat ve teknik açıdan hasarsız ve az hasarlı yapıların kullanılmasında bir sakınca bulunmamaktadır)”, “deprem nedeniyle taşıyıcı elemanlarında önemli derecede hasar meydana gelen ve bu hasarı onarım ve güçlendirme gerektirecek boyutta olan binalar orta hasarlı (1 sene içerisinde güçlendirilmeleri halinde kullanılabilir, aksi halde ağır hasarlı kabul edilerek yıkılacaktır)”, “deprem nedeniyle onarımı mümkün olmayacak derecede hasar gören ve tekrar kullanımı mümkün olmayan binalar ağır hasarlı olarak derecelendirilir (Katlar arasında kalıcı ötelenme görülür. Kolon boylarında kısılma oluşur.)” “Deprem nedeniyle taşıyıcı elamanları büyük oranda kalıcı yer değiştirerek kısmen veya tamamen yıkılan, bazı katları çöken, yan yatan, ötelenmiş boyutta hasar gören ve her an can ve mal güvenliğini tehdit eden binalar ise acil yıktırılacak binalar”* olarak tarif edilmektedir. Çalışma esnasında, tehlike arz edenler hariç, binalar hem içeriden hem de dışarıdan en hasarlı kat baz alınarak incelenmekte, yapılan hasar tespit çalışmaları yazılım üzerinden, Hasar Tespit Sistemine aktarılmakta ve hazırlanan hasar tespit dokümanları ile afetzede isim listeleri mahallinde ilanı için Valiliklere (İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü) gönderilmektedir. Genel hayata etkili olmayan afetlerde ise AFAD Başkanlığı tarafından Genel Hayata Etkisizlik Olur'u alınarak hasar tespit süreci sonlandırılır. Bu kapsamda 06.02.2023 tarihli depremlerden etkilenen Bingöl İli, Genç İlçesi, Sarısan Köyünde bulunan yapıların kesin hasar tespit çalışmaları 15.07.2023 tarihinde ve itiraz hasar tespit çalışmaları ise 04.10.2023 tarihinde mahallinde, kaymakamlıklarda, hasartespit.csb.gov.tr internet adresinde ve e-devlet kapısı üzerinden ilan edilerek tamamlanmıştır.

Bununla birlikte, afet sonrası gerçekleştirilen hasar tespit çalışmaları; kapsam ve muhteviyatı bakımından deprem performans analizi ya da riskli yapı tespitini içermediği, yalnızca afetten dolayı meydana gelen hasarı tespit etmek üzerine kurulu idari bir işlem olarak tarif edilmektedir. Bu itibarla, 7269 sayılı Kanun kapsamında, Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği ve Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) gereğince Bakanlığımıza verilen görev ve yetkiler bakımından yapılan değerlendirme sonucunda; 7269 Sayılı Kanun kapsamında *“hasarsız”* ve *“az hasarlı”* yapılarla ilgili olarak herhangi bir tasarruf öngörülmemiş olmakla birlikte, hasar tespit durumunun, meydana gelmiş olan afetin mevcut binada yol açtığı hasarın tespitine ve hak sahipliğine esas alınmak üzere hazırlanmış bir belge olduğu, herhangi bir yapı ile ilgili olarak düzenlenen hasarsız/az hasarlı hasar tespit raporunun söz konusu yapının sağlam ve oturulabilir olduğuna kesin olarak delil teşkil etmeyeceği, bir yapının deprem karşısında güvenli olup olmadığının tespitinin bilimsel ve teknik geçerliliğe sahip yegane yöntemi, Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği (TBDY 2018- Bölüm 15) hükümlerine göre yapılacak Deprem Performans Analizi olmakla birlikte, ilgili idarelerce şartlarının varlığı halinde yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri göz önünde bulundurulmak suretiyle, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ve 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uyarınca inceleme ve değerlendirme yapılabilmektedir.